

Monumentnummer*: 526432

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 29 maart 2004
Kadaster deel/nr 82812/84

Woonplaats* Raamsdonk
Gemeente* Geertruidenberg
Provincie* Noord-Brabant

Locatiennaam Raamsdonk
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Raamsdonk
Sectie* K
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 478

Omschrijving**

Inleiding

Voormalige WAGENMAKERIJ, daterend uit XVIII B en opgetrokken in Ambachtelijk-traditionele bouwtrant. Het pand is gelegen in het buurtschap De Bergen waarvan de lintbebouwing met veelal oude en monumentale boerderijen vrijwel ongemerkt overgaat in die van Raamsdonk. Zoals het merendeel van de bebouwing, ligt het pand met de nok onder een scherpe hoek op de straat. Bovendien valt op dat het op een iets hoger niveau ligt. Het huis is omgeven door gazons met geschoren buxushagen.

Omschrijving

Het eenlaagse pand, dat op rechthoekige plattegrond in verschillende soorten handgevormde baksteen - kruisverband - opgetrokken is, heeft een aan de straatzijde afgewolfd zadeldak met rode Hollandse pannen. Het bedrijfsgebouwtje aan de achterzijde heeft een dakschild en is met riet gedekt. Het dakvlak aan de achterzijde is lager aangezet en vertoont boven een strook met pannen ook een spiegel van dakpannen. Op het dak op de uiteinden van de nok, voor zover met pannen gedekt, twee gemetselde schoorstenen. Het achterdakschild en de zijdakvlakken zijn deels voorzien van bakgoten op kleine houten schoren.

De rechts geschouderde voorgevel met vlechtingen, opgetrokken uit geel-oranje IJsselsteen, is asymmetrisch van opzet. Boven een smalle gepleisterde plint bevinden zich aan weerszijden van de oude dichte voordeur met twee panelen en een tweeruits bovenlicht

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vensters van ongelijke grootte met zesruits schuiframen. De vensters zijn voorzien van vernieuwde opgeklampte luiken. Onder het linker venster sporen van een dichtgezet keldervenster. Uiterst rechts een eenvoudig rooster met ventilatiesleuven ten behoeve van een tweede kelder. Op zolderniveau in de as van het huis een venster met zevenruits schuifraam. Links daarnaast de sporen van een dichtgezet venster. De vensters en deur hebben rollagen. De venster zijn voorzien van vensterbanken, de deur heeft twee stenen treden. Staafankers. De kozijnen zijn crèmekleurig, de ramen wit, de voordeur en luiken standgroen, en de vensterbanken grijs geschilderd.

De linker zijgevel vertoont verschillende bouwsporen, zo uiterst rechts van een voormalig venster en links van een vroegere deuropening ter plaatse van een zesruits klapraam. De gevel wordt gedomineerd door een grote dubbele deur met direct rechts ernaast een zijingang met vijfruits bovenlicht met ruitvormige vulling. Rechts daarvan een groot, dubbel uitgevoerd schuifraam met tweemaal 20 ruiten in gemeenschappelijk kozijn met duimen. Uiterst links, deels onder het lager aangezette achterdakschild onder een schuin aflopend muurvlak met vlechtingen, een van dubbele opgeklampte luiken voorzien venster met negenruits schuifraam.

De rechter zijgevel vertoont eveneens tal van bouwsporen. Zo een naad tussen de voornamelijk uit gele IJsselsteen bestaande voorgevel en de oranje IJsselsteen van de zijgevel. Het woonhuisgedeelte heeft een groot venster met zesruits schuifraam en vernieuwde dubbele opgeklampte luiken met elk een rond lichtgat. Nabij de grens van voorhuis en schuur een grove staande tand. Venster met zesruits schuifraam. In het schuurgedeelte twee kleine vierkante raampjes en laag deurtje, oorspronkelijk ten behoeve van kleinvee. Het achterste gedeelte onder afhangend dak bestaat deels uit hergebruikte en machinale baksteen. Het onregelmatige muurwerk van deze zijgevel vertoont verschillende staafankers.

Achtergevel onder laag afhangend dakschild met kleine aanbouw, daarin een smalle deur en groot negenruits raam onder golfplaten lessenaarsdak. Rechts naast de aanbouw een dichte deur en venster met drieruits klapraam, links een dubbel venster met klapramen met tweemaal twee ruiten en een dichte deur met klein raampje.

Het interieur is in hoge mate gaaf bewaard gebleven. Aan weerszijden van een klein halletje achter de voordeur bevinden zich een kamer met stookplaats en een nieuwe schoorsteenmantel. De kelder die zich onder de kamer links bevond, is volgestort. Rechts bevindt zich boven een kelder met tongewelf, toegankelijk via een luik in de vloer, een eenvoudige bedsteden- en kastenwand in authentieke staat. Daarachter, eveneens aan de rechterzijde van het huis, een grote kamer met rijker uitgevoerde bedsteden- en kastenwand over de gehele breedte. Twee bedsteden met dubbele paneeldeuren worden van elkaar gescheiden door een enkelvoudige kastdeur tussen houten pilasters met geprofileerd lijstwerk dat zich over de gehele wand voortzet. De deuren hebben kleine palmhouten (buxus) klinken. In alle kamers van het woongedeelte oude balkenplafonds, afgetimmerd met boardmateriaal. Oude deurkozijnen. De grote ruimte aan de linkerzijde van het huis die verlicht wordt door een dubbel 20-ruits venster wordt ingenomen door een timmerwerkplaats met werkbank. Het balkenplafond met een moerbalk en opgelegde kinderbalkjes waarop brede delen, alles geschilderd in dodekop, is hier nog geheel in het zicht. De ruimte heeft een stookplaats met houten schoorsteenmantel en een paneeldeur naar de schuur toe.

In het schuurgedeelte onder de rieten kap bevindt zich de wagenwerkplaats. In de hoge open ruimte staan twee onderling niet verbonden eiken stijlen met elk een opgelegde overstekende dekbalk in de lengteas van het gebouw. De dekbalken zijn dubbel afgeschoord op de stijlen, op het overstekende uiteinde rust een gording van het achterdakschild, het andere uiteinde is opgelegd op de wanden van de ingebouwde kamers van het voorhuis. Op de meest naar buiten geplaatste dekbalk rusten de sporen, op de andere staat een kreupel spant met koppelbalk. Er is geen brandmuur. De stijlen staan, als bij de schuur van een Langstraatboerderij,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

asymmetrisch in de ruimte. In de wagenwerkplaats aandrijfwielen en -assen van een zaagmachine. De zaagmachine zelf staat, vrijwel compleet, in een afgeschoten hoek van de schuur. Boven het woonhuisgedeelte staan drie nieuwe spantparen uit gezaagd grenenhout met twee koppelbalken, gordingen en windschoren.

Waardering

De voormalige wagenmakerij is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling, als voorbeeld van een inmiddels nagenoeg uitgestorven ambachtelijk bedrijf in casu de wagenmakerij op het platteland. Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in- en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditionele materiaalgebruik alsmede vanwege de ornamentiek van onderdelen van het interieur. Het heeft ensemblewaarde wegens de verbondenheid met de historisch-ruimtelijke ontwikkeling van de streek en is straatbeeldbepalend. Als voormalige wagenmakerij vertegenwoordigt het pand mede door de combinatie met onderdelen van het type Langstraatboerderij een typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Nijverheid

Functie

Wagenmakerij